

CONVENIO DE COLABORACIÓN ENTRE A CONSELLERÍA DE PRESIDENCIA, XUSTIZA E DEPORTES, A CONSELLERÍA DE CULTURA, LINGUA E XUVENTUDE DA XUNTA DE GALICIA E A UNIVERSIDADE DE SANTIAGO DE COMPOSTELA PARA A REALIZACIÓN DE ACTUACIÓNS DENTRO DO PLAN CUADRIENAL 2021/2024 DE MEMORIA DEMOCRÁTICA EN GALICIA 2024.

MEMORIA XUSTIFICATIVA

O director xeral de Cultura, da Consellería de Cultura, Lingua e Xuventude

DECLARA:

Que esta Dirección Xeral de Cultura ten previsto formalizar o instrumento convencional arriba referido por un período de vixencia que abrangue dende a data da súa sinatura ata o 31 de decembro de 2024.

Que o instrumento convencional ten por obxecto:

Establecer as condicións polas que se rexerá a colaboración entre a Consellería de Presidencia, Xustiza e Deportes, a Consellería de Cultura, Lingua e Xuventude e a Universidade de Santiago de Compostela para levar a cabo as tarefas do Plan Cuadrienal de Memoria Democrática.

Que existe converxencia de intereses entre as entidades asinantes en orden á consecución do obxecto referido.

Que o instrumento convencional que se pretende asinar se fundamentan no seguinte:

A Xunta de Galicia e a Universidade de Santiago de Compostela consideran de interese público realizar accións conxuntas para actuacións dentro do plan cuadrienal de memoria democrática de Galicia 2024.

PROGRAMA EXPOSITIVO

O Plan cuadrienal obxecto deste convenio integra tres liñas estratéxicas fundamentais das políticas públicas de Memoria Democrática que se pretenden desenvolver ao longo do período (2021-2024), aínda que os seus obxectivos sexan revisables de forma anual. Estas liñas estratéxicas son:

- Tarefas de localización, exhumación e identificación de persoas desaparecidas durante a Guerra Civil e a Ditadura (liña 1).
- Actividades de divulgación dos traballos efectuados e resultados conseguidos (liña 2).
- Dignificación dos lugares de enterramento e promoción dos lugares de memoria asociados aos mesmos (liñas 3).

Por parte da USC, a través do Grupo Histagra, que ten como IP ao Catedrático de

Historia Lourenzo Fernández Prieto, coordinarase un equipo de investigación que desenvolverá os traballos en tres fases, definidas polas seguintes actuacións:

- Actualización dos datos sobre fosas, documentación e localización.
- Mantemento e actualización do portal <http://fosas.nomesevoces.net/> onde se amosan os contactos para as familias e asociacións, así como o traballo do equipo proposto.
- Coordinación de traballos de exhumación e atención a familiares e asociacións para a recollida de datos, documentos e mostras forenses.
- Investigacións preliminares e informe final: Documentación, coñecemento, entrevistas, arquivos
- Intervención arqueolóxica das fosas designadas para exhumar.
- Investigación forense dos restos humanos a través do IMELGA.
- Análise xenético dos restos a través do Instituto "Luís Concheiro" de Ciencias Forenses USC.

Liñas e espazos de actuación do Plan de Memoria Democrática 2024 en Galicia:

Liña 1: Localización, exhumación, identificación de vítimas

Liña 1: Localización, exhumación, identificación de vítimas. Fosa de **Santa María do Val (Narón)**. Fase II

As investigacións históricas e sondeos arqueolóxicos e de xeorradar, feitas ao abeiro do Plan de Memoria Democrática 2023 -Santa María do Val Fase I- identifican, como mínimo, 51 persoas que foron inhumadas en diferentes fosas no cemiterio do Val, entre 1936 e 1938 (a gran maioría mariñeiros, suboficiais e oficiais de distintas embarcacións como o vapor Domine ou o Acorazado España). Trátase dunha das fosas mais grandes de Galicia, vinculada co Golpe en Ferrol e na súa contorna, como capital do departamento marítimo do Norte, un punto estratéxico para os golpistas.

<https://nomesevoces.net/lugares/fosas/48/fosa-de-santa-maria-do-val>

<http://vitimas.nomesevoces.net/>

Liña 1: Localización, exhumación, identificación de vítimas. Fosa do cemiterio de **San Miguel de Cabreira (Salvaterra de Miño)**. Fase I

Trátase dunha fosa onde poderían estar entre cinco e seis persoas. Todos eles constan como "descoñecidos" no rexistro civil de defunción de Salvaterra. A tipoloxía do asasinato foi o que comunmente se denomina "Paseo". Por fonte orais e familiares podemos afirmar que estes descoñecidos son os asasinados de Moaña en 1936, entre eles Manuel Cancela Corrales e Manuel María Blanco Costa.

<https://nomesevoces.net/lugares/cartografia/fosas/86/fosa-do-cemiterio-de-san-miguel-de-cabreira>

Ficha persoal do "descoñecido 1" en Nomes e Voces; Ficha persoal do "descoñecido 2" en Nomes e Voces; Ficha persoal do "descoñecido 3" en Nomes e Voces ; Ficha persoal do "descoñecido 4" en Nomes e Voces; Ficha persoal do "descoñecido 5" en Nomes e Voces

Liña 1: Localización, exhumación, identificación de vítimas. Fosa do cemiterio de San Vicente de Soutelo (Salceda de Caselas). Fase I

Trátase dunha fosa en cemiterio onde se atopan os restos de seis persoas asasinadas en 1936: Modesto Barreiro Cudillas; José Corral Yáñez; Ramón Pérez Cabaleiro; Severo Boente; Manuel Fernández Diz; Antonio Domínguez González. A tipoloxía de asasinato é a que comunmente se denomina "Paseo". Os asasinados eran naturais e veciños de O Porriño (Pontevedra)

<https://nomesevoces.net/lugares/cartografia/fosas/88/fosa-de-san-vicente-de-soutelo>

Ficha persoal de Severo Boente ("El Mataganchas") en Nomes e Voces; Ficha persoal de Ramón Pérez Cabaleiro en Nomes e Voces; Ficha persoal de José Cordal Yáñez en Nomes e Voces; Ficha persoal de Modesto Barreiro Cudillas en Nomes e Voces; Ficha persoal de Manuel Fernández Diz en Nomes e Voces; Ficha persoal de Antonio Domínguez González en Nomes e Voces

Liña 2: Divulgación de traballos efectuados e resultados obtidos

Liña 2: Divulgación de traballos efectuados e resultados obtidos. Estudo histórico e impacto da violencia franquista en Celanova: A fosa de San Breixo. Fase II

Trátase de sacar o estudo académico comezado na fase I en 2023 contando cos membros do Plan de Memoria así como de investigadores especializados da Universidade de Santiago de Compostela onde se realice, a propósito dos resultados obtidos nos traballos da fosa , un estudo máis polo miúdo da violencia franquista, o seu desenvolvemento e o seu significado e impacto. Aproveitamos nesta ocasión o peche das actividades nesta fosa e a entrega de restos aos familiares

<https://www.nomesevoces.net/recursos/informes>

Liña 2: Divulgación de traballos efectuados e resultados obtidos. Actualización da web nomesevoces cos resultados das novas exhumacións e actualización do mapa de fosas de galicia para o cuatrienio 2025-2028 do Plan de Memoria democrática

<https://www.nomesevoces.net/>

Liña 3: Dignificación dos lugares de enterramento e promoción dos lugares de memoria

Liña 3: Dignificación dos lugares de enterramento e promoción dos lugares de memoria. Traballos de recoñecemento do espazo da fosa común do cemiterio de Celanova (Ourense). Fase II

Trátase de sinalización do espazo que ocupou a fosa exhumada en 2022 no cemiterio de San Breixo. A intención é construír un memorial para sinalar o lugar así como un QR axeitado que leve á información da fosa que aparece na web do proxecto. As actuacións realizadas en 2023 supuxeron a entrega de restos a familiares en Asturias e nesta segunda fase quedaría a realización do elemento conmemorativo. Trátase dunha peza artística que será común a todos os espazos a memorializar de Galicia que fosen intervidos coa axuda do plan de Memoria Democrática de Galicia

<https://www.nomesevoces.net/lugares/fosas/30/fosa-no-cemiterio-de-celanova>

Liña 3: Dignificación dos lugares de enterramento e promoción dos lugares de memoria. Traballos de recoñecemento do espazo da fosa común do cemiterio de Vilagarcía de Arousa (Pontevedra).

Trátase de sinalización do espazo que ocupou a fosa exhumada en 2021 no cemiterio Municipal de Vilagarcía de Arousa. A intención é Complementar o monumento xa existente que sinala o lugar e poñer un QR ou un método informático axeitado que leve á información da fosa que aparece na web do proxecto.

<https://www.nomesevoces.net/lugares/fosas/1/fosas-de-filgueira>

Liña 3: Dignificación dos lugares de enterramento e promoción dos lugares de memoria. Traballos de devolución dos restos aos familiares do asasinado de Arnoia César Alberte Domínguez, tras as análises xenéticas realizadas e, 2022 e 2023. Preparación do espazo da fosa común do cemiterio de Filgueira (Crecente-Pontevedra) para unha posterior dignificación.

<https://www.nomesevoces.net/lugares/fosas/11/fosas-de-filgueira-3>

As tarefas de exhumación que se detallan son as aprobadas polo Ministerio de Política Territorial e Memoria Democrática. No caso de que por motivos alleos sexa imposible realizar as actuacións previstas nas fosas autorizadas, o Grupo Histagra comunicará esta circunstancia á Consellería de Cultura, Lingua e Xuventude e, no seu caso, propoñerá as novas actuacións a realizar. A Xunta de Galicia analizará a proposta do Grupo Histagra e, no caso de considerala axeitada, solicitará ao Ministerio o cambio das actuacións a realizar. No caso de que o Ministerio autorice dito cambio, a Xunta de Galicia a través da Consellería de Cultura, Lingua e Xuventude, resolverá o cambio de actuacións aprobadas dende o Ministerio.

Dada a especificidade e exclusividade das actuacións a realizar non é posible promover a concorrência, polas especiais características das actividades e da entidade coa que se convenia, posto que o grupo Histagra, dependente da USC, é o único titular da investigación "nomes e voces", punto de partida para a realización dos traballos de investigación obxecto deste convenio, foi o encargado de realizar en 2021, 2022 e 2023 as actuacións dentro do Plan Cuadrienal de Memoria Democrática 2021-2024 e ten a súa disposición os medios do IMELGA para a investigación da parte forense.

Que os intereses converxentes das partes asinantes exclúen o ánimo de lucro, e non poden satisfacerse axeitadamente mediante a celebración dun contrato dos recollidos na Lei 9/2017, do 8 de novembro, de contratos do sector público, ou doutro instrumento alleo á natureza estritamente convencional.

En atención ao exposto, e a fin de dar cumprimento ao preceptuado no artigo 15.2. da Lei 1/2016, de 18 de xaneiro, de transparencia e bo goberno, estímase xustificado o recurso á sinatura do instrumento convencional que se pretende, con exclusión doutras figuras.

E para que conste, asínase esta memoria

